

Geen aftrek interest in verband met kapitaalvermindering en dividend ?

Auteur: Thomas Gernay – Associate
thomas.gernay@tiberghien.com
Editie: Fiscoloog 1487 p. 1
Publicatiedatum: 07 september 2016
Rechtbank/Hof: Rb. Antwerpen
Datum van uitspraak: 29 juni 2016
Wetboek: W.I.B. 92
Artikel: 49

In een opmerkelijk vonnis weigert de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen op basis van artikel 49 WIB 1992 de aftrek van de interest op een lening die werd aangegaan om een kapitaalvermindering en een dividenduitkering te financieren (Rb. Antwerpen 29 juni 2016).

Feiten en situering

De feiten zijn eenvoudig : de buitengewone algemene vergadering van een Belgische vennootschap X beslist het kapitaal ervan aanzienlijk te verminderen. Kort daarna beslist een bijzondere algemene vergadering een aanzienlijk tussentijds dividend uit te keren. Nog enkele dagen later leent de vennootschap een bedrag dat overeenkomt met de dividenduitkering en kapitaalvermindering bij haar grootmoedervernootschap.

Dergelijke leningen voor dividenduitkeringen en/of kapitaalverminderingen komen niet zelden voor in de praktijk, weliswaar met enige variatie in de feiten. Zeker voor dividenduitkeringen is het voor bv. beursgenoteerde vennootschappen courante praktijk om (tijdelijk) krediet op te nemen in een dergelijke situatie. De principiële vraag die nu rijst is : zijn de interesten op dergelijke leningen aftrekbaar op basis van artikel 49 WIB 1992 ?

De problematiek is al langer bekend en kwam al verschillende keren aan bod in de rechtsleer (zie o.a. A. VAN DE VIJVER, "Kapitaalvermindering door terugbetaling aan de aandeelhouders", Fiscaal Praktijkboek 2001-2002 - Directe belastingen, Kluwer, 2001, 283; C. CHERUY, Le régime fiscal des sociétés holdings en Belgique, Larcier, 2008, 934; S. GNEDASJ, "Negentig jaar cassatierechtspraak inzake kostenaftrek", AFT 2016/1, 105-116). De rechtspraak is echter heel beperkt : er is slechts één oud precedent bekend waarin de aftrek van de interest op een lening voor een dividend werd geweigerd. De precedentswaarde hiervan is evenwel beperkt en relatief. Het betrof namelijk een dividend dat in een schuld aan de moeder (een onbelaste Luxemburgse vennootschap) werd omgezet. De transactie leek louter fiscaal geïnspireerd te zijn. Terwijl het hof van beroep zich uitsprak over de voorloper van zowel artikel

54 als artikel 49 WIB 1992, beperkte het Hof van Cassatie zich uitsluitend tot de eerste bepaling (Brussel 31 januari 1962, Rev. Fisc. 1962, 446-449 en Cass. 10 november 1964, Pas. 1965, I, 251-254).

Vonnis

In de zaak die aan de rechtbank te Antwerpen werd voorgelegd, had de fiscus de aftrekbaarheid van de interest verworpen op basis van artikel 49 WIB 1992. De rechtbank heeft deze stelling op basis van een erg korte motivatie gevolgd : de belastingplichtige bewijst niet "de wettelijke vereiste doelstelling van kosten (die werden gedaan of gedragen) met het oog op (verkrijging of) behoud van belastbare inkomsten".

De belastingplichtige had blijkbaar o.a. verdedigd dat bepaalde inkomsten uit Australië behouden bleven door de lening aan te gaan. Of, in algemene termen, het krediet heeft de vennootschap in de mogelijkheid gesteld om haar activa die inkomsten opbrengen (of waarvan het de bedoeling was dat ze inkomsten zouden opbrengen), te behouden. De rechtbank merkt echter op dat artikel 49 WIB 92 een doelartikel is, en geen oorzaak- of gevolgartikel. De rechtbank beschouwt (dat gedeelte van) de argumentatie bijgevolg als louter een gevolg ("een neveneffect zonder eigen doel") van de beslissing om een lening af te sluiten, en niet voldoende om de doelstelling van de lening conform artikel 49 WIB 1992 te bewijzen. Het is niet geweten of de doelstelling van de lening in de overeenkomst werd beschreven. Dit is echter irrelevant in het kader van artikel 49 WIB 1992.

Principiële aftrekbaarheid op basis van artikel 49 WIB 1992

Door in deze zin te beslissen, lijkt de rechtbank een standpunt in te nemen dat ons inziens geen rekening houdt met de bedrijfseconomische realiteit en mede daardoor artikel 49 WIB 1992 miskent.

Om de aftrekbaarheid van de interesten in het kader van een dividenduitkering of kapitaalvermindering te beoordelen, rijst ons inziens de vraag wat in wezen gefinancierd wordt met het betrokken krediet. De bedrijfseconomische finaliteit van de financiering is daarbij essentieel. Maar zelfs indien de nadruk zou liggen op de kasstroom die het onmiddellijke gevolg is van de financiering, is de conclusie ons inziens nog steeds dat deze interesten in principe voldoen aan de voorwaarden van artikel 49 WIB 1992.

Dividend : inherent aan elke vennootschap

Men kan stellen dat een dividenduitkering (en bij uitbreiding zelfs een kapitaalvermindering) inherent verbonden is aan de activiteiten van elke vennootschap (zie hierover ook S. GNEDASJ, o.c., 108). Aandeelhouders investeren in het kapitaal van een vennootschap en verwachten een return. Ook het verhogen of verminderen van het kapitaal van de vennootschap, afhankelijk van de noden van de vennootschap en de inzichten van de vennootschapsorganen, behoort tot een normale bedrijfsuitoefening. Beide transacties zijn essentieel voor het bestaan van een vennootschap. Ze zijn daarom, los van de eigenlijke activiteiten van de vennootschap (de activa), inherent gericht op het behouden en verkrijgen van belastbare inkomsten. De kosten in verband met dergelijke verrichtingen, die inherent tot de bedrijfsuitoefening behoren, zijn daarom in principe aftrekbaar op basis van artikel 49 WIB 1992, tenzij de wetgever expliciet bepaalt dat ze niet aftrekbaar zijn. In dit geval is er echter geen specifieke aftrekbeperking van toepassing. De kosten gemaakt om een dividend uit te keren of het kapitaal te verminderen (daarin begrepen de financieringskosten) voldoen ons inziens dus aan de voorwaarden van artikel 49 WIB 1992.

Maar zelfs indien men van oordeel zou zijn dat een dividenduitkering en een kapitaalvermindering niet inherent verbonden zijn aan de activiteiten van elke vennootschap, dan nog moet men ons inziens tot de conclusie van fiscale aftrekbaarheid komen. Door hiervoor een lening aan te gaan, vermijdt een vennootschap immers activa die ze gebruikt voor de eigenlijke bedrijfs-activiteiten te gelde te moeten maken om de opbrengst te kunnen uitkeren (of zelfs de activa zelf uit te keren). Daarom is een lening om een dividend uit te keren of het kapitaal te verminderen, minstens indirect gericht op het behouden van belastbare inkomsten.

Het lijkt erop dat de vennootschap dit argument aangehaald heeft voor de rechtbank, in verband met o.a. bepaalde inkomsten uit investeringen in Australië. De rechtbank weerlegt dit punt echter als een eerder "ontactische" verdediging van deze stelling, en een "post factum welgekomen ontorechte uitleg".

Vrije keuze van financiering

Kredietovereenkomsten om dergelijke uitkeringen te financieren, vermelden soms expliciet dat het krediet daarvoor wordt verstrekt. Dit vestigt nog meer aandacht op de kasstromen als onmiddellijk gevolg van dergelijk krediet. Dit is enigszins misleidend, omdat de nadruk op de kasstroom voorbijgaat aan de boekhoudkundige finaliteit van deze leningen. De essentie van de problematiek rond de aftrekbaarheid van interesten op deze leningen, is daarentegen welke activa hierin wezen mee worden gefinancierd.

De vennootschap die de lening aangaat, is een afzonderlijke rechtspersoon. De rechten en plichten van deze rechtspersoon liggen vervat in het totaal van haar activa en passiva. Dit is een gesloten circuit. De passiva dienen ter financiering van de activa. Hierover is de

boekhouddoctrine unaniem : "Aangezien elke bezitting op één of andere manier is gefinancierd en alle financiële middelen voor iets zijn aangewend, is het totaal van activa gelijk aan het totaal van alle passiva" (D. BREESCH, Jaarrekeninganalyse en Auditing, B&E, 2007, 6).

Vertrekkend vanuit dit basisprincipe moet men vaststellen dat de financiering van een dividenduitkering of een kapitaalvermindering met een lening, een verrichting is die uiteindelijk louter betrekking heeft op de organisatie van de passivazijde van de balans. Door de uitkeringen aan de aandeelhouders (en de lening die daarvoor werd aangegaan) verandert de vennootschap de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen.

Behoudens de specifieke fiscale beperkingen inzake aftrekbaarheid van interesten en de vennootschapsrechtelijke bepalingen ter bescherming van de schuldeisers inzake kapitaalvereisten en uitkeerbaarheid van winsten en reserves, staat het de onderneming vrij te kiezen tussen de verschillende mogelijkheden van financiering van haar activa. Deze keuze heeft verstrekende gevolgen voor o.a. het rendement van het eigen vermogen. Het spreekt dan ook voor zich dat de wijze van financiering een discretionaire bevoegdheid van de onderneming is die de fiscale Administratie niet kan toetsen. Dit werd wellicht geargumenteed door de vennootschap, aangezien de rechtbank stelt : "dit alles heeft overigens niets te maken met al of niet opportuniteitsbeoordeling".

Het resultaat van de uitkering is evenwel dat de lening, als onderdeel van de (nu anders samengestelde) passiva, mee instaat voor de financiering van de activa van de vennootschap. Op die manier is de lening er duidelijk op gericht om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden, en zijn de er op verschuldigde interesten bijgevolg - onverminderd de toepassing van eventuele antimisbruikbepalingen - aftrekbaar op basis van artikel 49 WIB 1992.

Conclusie

Zelfs wanneer de aftrekbaarheid van de interest op een krediet om een dividend uit te keren of kapitaal te verminderen benaderd wordt vanuit het perspectief van de kasstromen, zou de conclusie moeten zijn dat deze interest aftrekbaar is op basis van artikel 49 WIB 1992. Maar de problematiek speelt zich eigenlijk in essentie af op een ander niveau, met name de uiteindelijke finaliteit van de financiering. Vanuit dat standpunt moet men ons inziens a fortiori tot de conclusie komen dat dergelijke interesten aftrekbaar zijn, aangezien de lening deel uitmaakt van het totaal van de passiva, die samen de inkomsten-genererende activa van de vennootschap financieren.